



Folkhälsomyndigheten

## Remissyttrande

**Mottagare**

Regeringsprövningsutredningen M 2022:02  
kn.regeringsprövningsutredningen  
@regeringskansliet.se

**Handläggare**

Enheten för miljöhälsa  
Daniel Sundvall

**Datum**

2023-06-14

**Vårt ärendenummer**

02336-2023

**Ert ärendenummer**

M 2022:02

# Förfrågan om samråd gällande regeringens roll som prövningsmyndighet i en modern och effektiv miljöprövning

Folkhälsomyndigheten har beretts möjlighet att ge synpunkter på frågor från Regeringsprövningsutredningen och nedan följer myndighetens synpunkter.

## Vilka myndigheter behöver enligt er ha möjlighet att begära överlämnande av ett mål till regeringen enligt 21 kap. 7 § andra stycket miljöbalken?

Folkhälsomyndigheten anser att den bör vara en av de myndigheter som har möjlighet att begära överlämnande av ett mål till regeringen utifrån följande skäl.

- Folkhälsomyndigheten ska medverka till minskad negativ miljöpåverkan på människors hälsa samt verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås (23 § förordning 2021:248) med instruktion för Folkhälsomyndigheten).
- När det gäller uppgifter som rör beredskap ska Folkhälsomyndigheten bland annat övervaka planläggningen av smittskyddets beredskap och inom sitt ansvarsområde ta initiativ till åtgärder som skyddar befolkningen mot smittsamma sjukdomar och andra allvarliga hälsohot i kris och under höjd beredskap (24 och 26 §§ förordning 2021:248) med instruktion för Folkhälsomyndigheten).
- Myndigheten är även beredskapsmyndighet inom beredskapssektorn hälsa, vård och omsorg enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap.
- Mot bakgrund av den problemställning som anges i kommittédirektiven om exempelvis ett förändrat säkerhetspolitiskt läge och samhällets förmåga att klara extremväder samt med beaktande av myndighetens övergripande ansvar för att verka för en god och jämlik hälsa, anser myndigheten att den bör ha möjlighet att begära att ett mål överlämnas till regeringen. Det är av särskild

vikt i ärenden där det föreligger målkonflikter som innebär att samhällsintressen ställs mot varandra, och där befintliga regleringar inte ger tillräckligt stöd för domstolen att avgöra frågan utifrån en saklig grund och att politiska avvägningar därför blir nödvändiga.

- Folkhälsomyndigheten anser att en sådan möjlighet innebär att regeringen utöver att ta ställning i ärendet även uppmärksammas på situationer där det finns särskilda behov att beakta såväl skyddet för människors hälsa som specifika behov utifrån myndighetens ansvarsområde inom beredskap och smittskydd.

Myndigheten kan inte inta partsställning i mål vid mark- och miljödomstolarna men kan föreläggas att yttra sig (22 kap. 4 § 2 stycket miljöbalken). Myndigheten noterar därför att det kan finnas särskilda behov av att utreda de rättsliga förutsättningarna för myndigheten att begära överlämnande av ett mål till regeringen.

Folkhälsomyndigheten avstår från att ge specifika exempel på andra myndigheter som bör ha möjlighet att begära överlämning av ett mål till regeringen men vill ge följande allmänna synpunkter. Myndigheten anser att det är av stor vikt att det finns en bredd i ansvarsområden hos de myndigheter som ges möjlighet att begära överlämnande av ett mål till regeringen. Syftet med en sådan bredd är att möta upp dels den komplexitet som finns när det gäller att uppmärksamma avvägningar mellan olika samhällsintressen och lagrum för att exempelvis stärka ett samhälles robusthet under såväl fredstid som höjd beredskap, och dels osäkerheten kring vilken typ av verksamheter det kan bli fråga om. Vid övervägande om vilka myndigheter som bör ha möjlighet att begära överlämnande kan det utifrån den problemställning som anges i kommittédirektiven vara en möjlig utgångspunkt att utgå ifrån bilaga 1 och 2 förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap.

Som framgår av kommittédirektiven kan ärenden ha behov av en snabbare hantering än vad nuvarande reglering medger. Folkhälsomyndigheten vill i det sammanhanget framhålla att det är av vikt att utredning av risker för människors hälsa inte prioriteras ned till fördel för behovet av snabb handläggning.

## Vilka situationer ser ni kan bli aktuella för att aktualisera en begäran om överlämnande?

Som framgår av exempelvis överväganden i delbetänkandet av Utredningen om näringslivets försörjningsberedskap *Tillfälligt miljötillstånd för samhällsviktig verksamhet – för ökad försörjningsberedskap* SOU 2023:11 är det förenat med svårigheter att förutsäga vilka specifika situationer och vilka verksamheter som bör aktualisera en överlämning av mål till regeringen (sid. 68). Folkhälsomyndigheten anser utifrån sina ansvarsområden att det kan bli aktuellt när det finns ett tidskritiskt behov av att upprätta verksamheter som kan innebära risker för människors hälsa. Andra situationer som kan bli aktuella är när det uppstår behov

av att säkra olika försörjningskedjor då vi inte kan förlita oss på import av olika typer av materiel. Som exempel kan nämnas olika förbrukningsartiklar till medicinska laboratorier och medicinska motåtgärder av olika slag i händelse av pandemi, höjd beredskap eller liknande samhällskriser. Folkhälsomyndigheten reserverar sig för att uppräknningen av exempel inte är uttömmande och myndigheten kan vid behov återkomma med överväganden om vilka situationer som kan aktualisera begäran om överlämnande.

## **Uppdraget att analysera och föreslå ett genomförande av undantaget från MKB-direktivet för vissa verksamheter som prövas av regeringen**

Folkhälsomyndigheten har inga synpunkter på utredningens specifika frågeställningar när det gäller implementering av undantag från MKB-direktivet för vissa verksamheter men vill ge följande allmänna kommentarer.

Folkhälsomyndigheten vill särskilt framhålla skrivelsen i artikel 2.4 i MKB-direktivet som anger att undantaget att tillämpa bestämmelserna i direktivet är möjligt under förutsättning att målen i direktivet uppfylls. I det sammanhanget vill myndigheten lyfta att en av de mest centrala målsättningarna med direktivet är att identifiera, beskriva och bedöma effekter på människors hälsa och miljön.

Folkhälsomyndigheten anser därför att det är angeläget att eventuella författningsförslag utformas så att skyddet för människors hälsa bibehålls även vid undantag från MKB-direktivet.

## **Uppdraget att utreda om regeringen bör pröva ärenden om Natura 2000-tillstånd för vindkraftsverksamhet i Sveriges ekonomiska zon**

Folkhälsomyndigheten ser att det föreligger en risk att utökning av vindkraftsverksamhet kan ha en påverkan på friluftsliv då sådan verksamhet kan ha en negativ inverkan på till exempel landskapsbilden och att denna påverkan inte är möjlig att hantera med lokala och/eller regionala kompensatoriska åtgärder.

Myndigheten anser därför att det är av vikt att den länsstyrelse som är närmast det berörda området fortsättningsvis bereder ärendet eftersom den myndigheten bör ha bäst förutsättningar att beakta sådana regionala aspekter.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Karin Tegmark Wisell. I den slutliga handläggningen har den biträdande avdelningschefen Anneli Carlander, den tillförordnade enhetschefen Karin Ljung Björklund, enhetschefen Anette Richardson och chefsjuristen Bitte Bråstad deltagit. Utredaren Daniel Sundvall har varit föredragande.

Enligt Folkhälsomyndighetens beslut

Daniel Sundvall